

Udskriftsdato: 25. december 2025

2015/1 LSF 186 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven og retsplejeloven (Styrket indsats mod mobiltelefoner i fængsler m.v.)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2016-1902-0303

Forslag

til

Lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven og retsplejeloven

(Styrket indsats mod mobiltelefoner i fængsler m.v.)

§ 1

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1242 af 11. november 2015, som ændret ved lov nr. 169 af 27. februar 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 46 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Udgang kan ikke finde sted, hvis den dømte inden for de seneste 3 måneder er ikendt disciplinærstraf for overtrædelse af § 36, stk. 4, eller regler fastsat i medfør heraf. Dog kan der undtagelsesvist gives tilladelse til udgang, hvis helt særlige omstændigheder taler derfor.«

2. I § 52 indsættes som *4. pkt.*:

»Undersøgelse af den besøgende kan ligeledes finde sted efter reglerne i kapitel 10 a.«

3. I § 60 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Undersøgelse af den indsatte kan ligeledes finde sted efter reglerne i kapitel 10 a.«
Stk. 2-9 bliver herefter stk. 3-10.

4. I § 60, *stk. 6*, der bliver *stk. 7*, ændres »stk. 2« til: »stk. 3«.

5. I § 60 a, *stk. 2*, ændres »§ 60, stk. 4 og 5,« til: »§ 60, stk. 5 og 6,«.

6. Efter kapitel 10 indsættes:

»Kapitel 10 a

Anvendelse af kropsscannere i kriminalforsorgens institutioner

§ 66 a. Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet kan i de situationer, der er omfattet af § 60, stk. 1, anvende kropsscanner ved undersøgelse af en indsat. Kropsscanner kan ligeledes anvendes ved undersøgelse af andre, der søger adgang til kriminalforsorgens institutioner.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om anvendelse af kropsscannere, herunder om udbredelsen af ordningen, kontrollens omfang, udstyrets art og behandlingen af de indsamlede oplysninger.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at kontrol ved anvendelse af kropsscannere skal omfatte en nærmere afgrænset personkreds. Der kan i den forbindelse fastsættes regler om, i hvilken udstrækning kontrollen skal omfatte personer, som søger adgang til kriminalforsorgens institutioner i medfør af deres erhverv.«

7. I § 67 ændres »En indsat kan« til: »En indsat skal«.

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 873 af 9. juli 2015, som ændret ved lov nr. 1880 af 29. december 2015 og lov nr. 170 af 27. februar 2016, foretages følgende ændringer:

1. § 124, stk. 4, 1. og 2. pkt., affattes således:

»Den, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt, fængslet eller forvaringsanbragt uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. På samme måde straffes besøgende og andre personer, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel.«

2. § 124, stk. 6, ophæves.

§ 3

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1255 af 16. november 2015, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 263 af 16. marts 2016, foretages følgende ændring:

1. I § 775, stk. 1, 1. pkt., ændres »2 uger« til: »4 uger«.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. august 2016.

§ 5

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Udgangskarantæne

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1 Forbud mod mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr

2.1.1.2 Udgang fra kriminalforsorgens institutioner

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.2. Undersøgelse af indsatte og andre, der søger adgang til kriminalforsorgens institutioner ved brug af kropsscanner

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1 Uretmæssig besiddelse af mobiltelefoner og andet kommunikationsudstyr i kriminalforsorgens institutioner

2.2.1.2 Undersøgelse af indsatte

2.2.1.3 Undersøgelse af besøgende og andre, der søger adgang til kriminalforsorgens institutioner

2.2.1.4 Undersøgelse af varetægtsarrestanter og deres besøgende

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

2.2.3. Den foreslåede ordning

2.3. Obligatorisk disciplinærstraf

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

2.3.3. Den foreslåede ordning

2.4. Skærpelse af straffen for indsmugling mv. af mobiltelefoner eller lignende kommunikationsudstyr

2.4.1. Gældende ret

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

2.4.3. Den foreslåede ordning

2.5. Skærpelse af disciplinærstraf for varetægtsfængslede

2.5.1. Gældende ret

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser

2.5.3. Den foreslåede ordning

- 3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige**
- 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.**
- 5. Administrative konsekvenser for borgerne**
- 6. Miljømæssige konsekvenser**
- 7. Forholdet til EU-retten**
- 8. Hørte myndigheder og organisationer mv.**
- 9. Sammenfattende skema**

1. Indledning og baggrund

I de senere år er der fundet et betydeligt antal mobiltelefoner i danske fængsler og arresthuse.

Den eksisterende indsats mod mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner består navnlig i visitationer og undersøgelser med håndholdte mobildetektorer og bagagescannere. Endvidere er der mange steder opsat metaldetektorkarme og etableret overdækning af gårdtursarealer for at hindre indkast af mobiltelefoner og andre effekter.

Formålet med dette lovforslag er at styrke indsatsen mod mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner på flere måder.

For det første er det hensigten at indføre mere mærkbare reaktioner over for personer, der overtræder forbuddet mod mobiltelefoner. I forhold til indsatte lægges der op til, at overtrædelse af forbuddet skal medføre udgangskarantæne og skærpet disciplinærstraf, og i forhold til andre end indsatte foreslås en skærpelse af normalstraffen for medvirken til overtrædelse af forbuddet. Endvidere foreslås, at strafansvaret for uretmæssig medtagelse af en mobiltelefon udvides til at omfatte både besøgende og andre personer.

Herudover har lovforslaget til formål at forbedre mulighederne for at afsløre mobiltelefoner under eller efter indsmugling i institutionerne, navnlig ved at indføre mulighed for anvendelse af kropsscannere. Sådanne kropsscannere forventes også at kunne styrke indsatsen mod indsmugling af andre ulovlige genstande i institutionerne.

Det forudsættes, at kropsscannere i første omgang vil blive anvendt i forbindelse med en forsøgsordning med styrket kontrol i visse af kriminalforsorgens institutioner.

Lovforslaget indeholder på den baggrund forslag til ændringer af straffuldbyrdeleslovens bestemmelser om udgang og undersøgelse af indsatte og andre, der søger adgang til kriminalforsorgens institutioner, af straffelovens regler om straf for overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner samt af straffuldbyrdeleslovens og retsplejelovens bestemmelser om disciplinærstraf.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Udgangskarantæne

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Forbud mod mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr

Reglerne om fuldbyrdelse af fængselsstraf findes i straffuldbyrdelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1242 af 11. november 2015 som ændret ved lov nr. 169 af 27. februar 2016.

Det følger af straffuldbyrdelseslovens § 36, stk. 4, at indsatte ikke har ret til at medtage, besidde og råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr i kriminalforsorgens institutioner, medmindre dette er foreneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Denne bestemmelse finder anvendelse på indsatte i kriminalforsorgens institutioner generelt.

Det følger desuden af § 36, stk. 4, at justitsministeren fastsætter regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr i institutionerne. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 406 af 9. april 2015 om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande m.v. og penge i kriminalforsorgens institutioner (genstandsbekendtgørelsen), hvoraf det bl.a. følger, at indsatte i fængsler og arresthuse ikke må medtage, besidde eller råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr, herunder visse spillekonsoller samt tilbehør mv. hertil, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 11.

I forhold til varetægtsarrestanter følger det af § 26 i bekendtgørelse nr. 419 af 9. april 2015 om ophold i varetægt (varetægtsbekendtgørelsen), at en varetægtsarrestant har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande og penge i institutionen efter reglerne genstandsbekendtgørelsen. Forbuddet mod mobiltelefoner finder således tilsvarende anvendelse for varetægtsarrestanter.

Det fremgår af straffelovens § 124, stk. 4, 1. pkt., at den, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt eller fængslet uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Der henvises herom nærmere til pkt. 2.4.1.

Indsattes overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner kan endvidere medføre disciplinærstraf i form af advarsel, bøde eller strafcelle, jf. straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 6 og 7, samt genstandsbekendtgørelsens § 35, stk. 2, jf. § 2. Der henvises herom nærmere til pkt. 2.3.1.

2.1.1.2. Udgang fra kriminalforsorgens institutioner

Det følger af straffuldbyrdelseslovens § 3, at fuldbyrdelse af straf skal ske med fornøden hensyntagen såvel til straffens gennemførelse som til behovet for at hjælpe eller påvirke den dømte til at leve en kriminalitetsfri tilværelse.

En gradvis forøgelse af frihedsgraderne under straffuldbyrdelsen betragtes som et almindeligt led i resocialiseringen, idet den dømte derved kan vænnes til en tilværelse i frihed uden kriminalitet. I overensstemmelse hermed findes der i straffuldbyrdelseslovens §§ 46-50 en række bestemmelser om udgang, dvs. tilladt fravær fra institutionen.

Det følger af § 46, stk. 1, at en indsat, hvis hensynet til retshåndhævelsen ikke taler derimod, kan få tilladelse til udgang, når udgangsformålet er rimeligt begrundet i uddannelsesmæssige, arbejdsmæssige, behandlingsmæssige, familiemæssige eller andre personlige hensyn, og der ikke er bestemte grunde til

at antage, at den indsatte i forbindelse med udgangen vil begå ny kriminalitet, unddrage sig fortsat straffuldbyrdelse eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen.

I § 46, stk. 2, er opregnet en række momenter, som skal tillægges særlig vægt ved vurderingen af risikoen for misbrug af udgangstilladelsen, herunder oplysninger om strafbart forhold begået under strafudstælsen.

Efter § 46, stk. 3, kan udgang ikke finde sted, hvis den dømte skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, der på tidspunktet for udgang er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, når der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten er anvendt skydevåben mv.

Bestemmelsen i § 46, stk. 3, blev indført ved lov nr. 733 af 25. juni 2014 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om våben og eksplosivstoffer, lov om politiets virksomhed og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Initiativer mod rocker- og bandekriminalitet m.v.). Det er forudsat i bestemmelsens forarbejder, at kriminalforsorgens afgørelse i de pågældende sager skal træffes på grundlag af oplysninger fra politiet, og at politiets oplysninger lægges uprøvet til grund af kriminalforsorgen. Det er endvidere forudsat, at politiet efter omstændighederne i den konkrete sag bør undlade at afgive udgangshindrende oplysninger i tilfælde, hvor der er spørgsmål om udgang til et særligt formål som nævnt i udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1 eller 2, jf. nærmere herom nedenfor. Eksempelvis forudsættes det, at politiet i almindelighed ikke afgiver oplysninger, som afskærer den indsatte fra at komme på udgang, hvis formålet med udgangen er at deltage i en nærstående persons begravelse eller lignende. Der henvises til Folketingstidende 2013-2014, A, L 112 som fremsat, side 34 f.

Efter § 47 gives tilladelse til udgang for et bestemt tidsrum, der medregnes til straffetiden.

I medfør af § 48, stk. 1, betinges tilladelse til udgang af, at den indsatte under udgangen ikke begår strafbart forhold eller i øvrigt misbruger udgangstilladelsen. Det fremgår af § 48, stk. 2, at udgangstilladelsen endvidere kan betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug.

Det følger af § 49, at en udgangstilladelse kan tilbagekaldes, eller vilkårene for tilladelsen ændres, hvis den indsatte udebliver fra udgang eller i øvrigt ikke overholder de fastsatte vilkår, eller hvis nye oplysninger om den indsattes forhold giver bestemte grunde til at antage, at den indsatte vil misbruge den meddelte udgangstilladelse.

§ 50 indeholder en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte regler om tilladelse til udgang. Der kan bl.a. fastsættes regler om de tidsmæssige betingelser for udgang og om udgangskarantæne som følge af misbrug af en udgangstilladelse eller fare for sådant misbrug.

Sådanne regler er aktuelt fastsat i bekendtgørelse nr. 587 af 30. april 2015 om udgang til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (udgangsbekendtgørelsen).

Det fremgår af bekendtgørelsens afsnit II om udgangsformer, at indsatte kan få tilladelse til udgang til særlige formål, udgang med henblik på besøg hos bestemte personer mv., udgang i form af frigang, udgang i form af udstationering til pension mv. eller udstationering til egen bopæl med fodlænke samt udgang til udflugter mv.

Udgangsbekendtgørelsens kapitel 8 (§§ 31-34) indeholder regler om *udgang til særlige formål*.

Det følger af udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1, at indsatte kan få udgang med henblik på 1) at besøge en nærstående person, som er alvorligt syg, 2) at være til stede ved en nærstående persons begravelse, 3) at møde i retten eller for anden offentlig myndighed i tilfælde, hvor vedkommende myndighed finder det

påkrævet, eller 4) lægeundersøgelse, lægebehandling eller anden behandling, der ikke hensigtsmæssigt kan finde sted i institutionen.

Efter udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 2, kan indsatte, der udstår fængselsstraf i 30 dage eller derover, endvidere få udgang med henblik på 1) at besøge nærstående personer ved vigtige familiebegivenheder, 2) at varetage personlige interesser, når særlige omstændigheder taler derfor, 3) at indgå ægteskab, 4) kontakt med tilsynsmyndigheden for at planlægge forløbet af tilsynsperioden, 5) fremskaffelse af ophold og arbejde eller andet underhold i forbindelse med løsladelsen, eller 6) at foretage indkøb eller lignende, der er påkrævet med henblik på løsladelsen.

Udgangsbekendtgørelsens kapitel 9 (§§ 35-43) indeholder regler om *udgang med henblik på besøg hos bestemte personer mv.*

Det følger af udgangsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, at indsatte kan få udgang for at besøge bestemte nærstående personer, medmindre besøget ikke findes formålstjenligt. Endvidere kan der efter § 35, stk. 2, gives tilladelse til besøg hos andre bestemte personer end nærstående, hvis ganske særlige forhold i det enkelte tilfælde taler derfor, og det i øvrigt findes formålstjenligt.

Udgangsbekendtgørelsens §§ 36 og 37 fastlægger en række tidsmæssige betingelser for, at der kan gives udgang med henblik på besøg hos bestemte personer. De nærmere betingelser varierer afhængig af bl.a. straffens længde og afsoningsinstitutionens art.

Tilladelse til udgang med henblik på besøg hos bestemte personer kan gives med henblik på regelmæssig udgang, jf. udgangsbekendtgørelsens §§ 38-39, eller lejlighedsvis udgang, jf. § 40.

Udgangsbekendtgørelsens kapitel 10 (§§ 44-49) indeholder regler om *udgang i form af frigang*. Ved frigang forstås udgang – typisk daglig – til navnlig arbejde eller undervisning.

Efter udgangsbekendtgørelsens § 44 kan indsatte, der opfylder visse tidsmæssige betingelser, bl.a. få udgang i form af frigang, når det findes formålstjenligt med henblik på beskæftigelse hos en arbejdsgiver eller deltagelse i undervisning.

Det følger af udgangsbekendtgørelsens § 45, stk. 1, at frigang normalt skal ske i den sidste del af opholdstiden eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke.

Indsatte, der har fået tilladelse til frigang, skal i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 46, stk. 1, som udgangspunkt tilbringe fritiden i institutionen eller i det arresthus (Københavns Fængsler), som ligger nærmest ved arbejds- eller kursusstedet mv.

Udgangsbekendtgørelsens kapitel 11 og 12 (§§ 50-77) indeholder regler om *udgang i form af udstationering til pension mv. og udstationering til egen bopæl med fodlænke*. Ved udstationering forstås ophold uden for fængsel og arresthus – ikke blot i den normale arbejds- eller undervisningstid, men også i fritiden, herunder om natten.

Udgang i form af udstationering til pension mv. kan i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 51, stk. 2, gives i de tilfælde, hvor der ville kunne gives frigang med henblik på beskæftigelse, men hvor udgang af praktiske grunde ikke kan gennemføres som frigang, eller det skønnes formålstjenligt, at udgang gennemføres som udstationering.

Efter udgangsbekendtgørelsens § 52, stk. 1, skal udstationering til pension normalt ske i den sidste del af opholdstiden eller op til en udstationering til egen bopæl med fodlænke.

Udgang i form af udstationering til egen bopæl med fodlænke kan i medfør af udgangsbekendtgørelsens

§ 55, stk. 1, gives til indsatte, der opfylder de tidsmæssige betingelser for udgang efter kapitel 9, når det findes formålstjenligt af hensyn til den indsatte familieforhold, afsoningsforløb eller resocialisering. Indsatte, der udstår straf på under et års fængsel, kan dog kun helt undtagelsesvis udstationeres til egen bopæl med fodlænke.

Efter udgangsbekendtgørelsens § 55, stk. 2, kan der tidligst gives tilladelse til udstationering til egen bopæl med fodlænke, når en tredjedel af straffetiden er udstået, og tilladelsen kan gives i et tidsrum af højst 6 måneder op til løsladelsestidspunktet.

Herudover kan der i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 55, stk. 3, gives tilladelse til udstationering til egen bopæl med fodlænke i de tilfælde, hvor der ville kunne gives frigang med henblik på beskæftigelse mv., men hvor den pågældende af geografiske årsager ikke kan gennemføre frigangen, fordi det ikke er muligt at tilbringe fritiden i en institution tæt ved arbejds- eller kursusstedet. Udstationering efter § 55, stk. 3, følger de tidsmæssige betingelser for frigang og kan gives i et tidsrum af højst 6 måneder op til løsladelsestidspunktet, jf. § 55, stk. 4.

Endelig er der i udgangsbekendtgørelsens kapitel 13 (§§ 78-81) fastsat regler om *udgang til udflugter mv.*

Efter udgangsbekendtgørelsens § 78 kan indsatte i åbne institutioner under nærmere angivne betingelser lejlighedsvis gives kortvarig udgang til udflugter eller arrangementer, hvortil der er offentlig adgang, til deltagelse i klubvirksomhed og til deltagelse i gudstjeneste uden for institutionen.

Efter udgangsbekendtgørelsens § 79 kan indsatte i lukkede institutioner, der har tilladelse til uledsaget udgang, lejlighedsvis gives kortvarig udgang med henblik på deltagelse i nærmere opregnede aktiviteter, herunder overværelse af gudstjeneste eller koncerter.

Det følger af udgangsbekendtgørelsens § 80, at tilladelse til udgang efter §§ 78 og 79 normalt kun kan gives til grupper af indsatte, og at der i almindelighed bør deltage en eller flere funktionærer i sådanne udgange.

Særligt i forhold til *varetægtsarrestanter* følger det af retsplejelovens § 771, stk. 2, at kriminalforsorgsområdet med politiets samtykke kan give en varetægtsarrestant udgangstilladelse med ledsager for et kortere tidsrum, når særlige omstændigheder taler derfor.

Efter praksis kan kravet om, at der skal foreligge særlige omstændigheder, f.eks. være opfyldt, hvis formålet med udgangen er at besøge en nærstående person, som er alvorligt syg, eller at deltage i en nærstående persons begravelse. Særlige omstændigheder kan også foreligge, hvis der ønskes udgang med henblik på indgåelse af ægteskab eller varetægelse af personlige interesser af en vis vægt.

Retsplejelovens § 776 indeholder desuden en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter justitsministeren fastsætter nærmere regler om behandlingen af varetægtsarrestanter. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 419 af 9. april 2015 om ophold i varetægt (varetægtsbekendtgørelsen).

Varetægtsbekendtgørelsens §§ 33-39 indeholder regler om varetægtsarrestanters mulighed for udgang.

Det følger bl.a. af varetægtsbekendtgørelsens § 35, stk. 1, at risikoen for misbrug skal tages i betragtning ved en afgørelse om udgang, og at det bl.a. tillægges særlig vægt ved vurderingen af risikoen for misbrug, hvis varetægtsarrestanten under opholdet har begået strafbart forhold, jf. § 36, stk. 1.

Det følger endvidere af varetægtsbekendtgørelsens § 38, at udgang ikke kan gives i længere tid, end formålet tilsiger, og normalt ikke må overstige 1 dag ud over rejsetiden.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Kriminalforsorgen kan i dag nægte tilladelse til udgang, hvis hensynet til retshåndhævelsen taler imod udgangen, eller hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte i forbindelse med udgangen vil begå ny kriminalitet, unddrage sig fortsat straffuldbyrkelse eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen.

Ved vurderingen af risikoen for misbrug skal det bl.a. tillægges særlig vægt, hvis den indsatte under strafudståelsen har begået strafbart forhold.

Overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner i lukket fængsel eller arresthus kan straffes efter straffelovens § 124, stk. 4, og skal således allerede i dag indgå ved vurderingen af risikoen for misbrug.

Overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner i åbent fængsel udgør ikke et strafbart forhold og kan således alene medføre disciplinærstraf.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der behov for en skærpelse af reaktionerne over for indsatte, der overtræder forbuddet mod mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner generelt.

Mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr kan bl.a. benyttes af indsatte til at planlægge undvigelse fra kriminalforsorgens institutioner eller til at begå ny kriminalitet under fængselsopholdet, herunder eksempelvis narkokriminalitet. En overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner bør derfor generelt mødes med mærkbare reaktioner.

Ud over disciplinærstraf og eventuel straf bør overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner ligeledes medføre, at den indsatte får udgangskarantæne i en periode. Det gælder, uanset om forholdet konkret giver anledning til at antage, at den indsatte vil misbruge en udgangstilladelse, og uanset om overtrædelsen af forbuddet mod mobiltelefoner kan medføre straf eller alene disciplinærstraf.

Dog bør der være mulighed for undtagelsesvist at tillade udgang, inden karantænen er udløbet, hvis helt særlige omstændigheder taler derfor.

Justitsministeriet har overvejet, om der bør indføres regler om udgangskarantæne til varetægtsarrestanter. Det følger imidlertid allerede af de gældende regler, at der kun kan gives tilladelse til udgang (med ledsager), når særlige omstændigheder taler derfor, og politiet giver samtykke til udgangen. På den baggrund finder Justitsministeriet ikke anledning til at ændre reglerne om udgang for varetægtsarrestanter.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Med henblik på at sikre, at overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner mødes med mærkbare reaktioner, foreslås det, at en sådan overtrædelse fremover skal medføre, at den indsatte pålægges udgangskarantæne i en periode på 3 måneder.

Det foreslås således, at der som straffuldbyrdelseslovens § 46, stk. 4, 1. pkt., indsættes en ny bestemmelse, hvorefter udgang ikke kan finde sted, hvis den dømte inden for de seneste 3 måneder er ikendt disciplinærstraf for overtrædelse af § 36, stk. 4, eller regler fastsat i medfør heraf.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at en indsat, der uretmæssigt har medtaget, besiddet eller rådet over mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, og som i den anledning er ikendt disciplinærstraf efter § 36, stk. 4, eller regler fastsat i medfør af denne bestemmelse, vil være afskåret fra at få udgang i en periode på 3 måneder regnet fra datoen for afgørelsen vedrørende disciplinærstraf.

Det betyder, at der under de angivne betingelser ikke vil kunne træffes afgørelse om at tillade udgang, og at en tidligere truffet afgørelse om udgang ikke vil kunne effektueres. Hvis der allerede er meddelt

tilladelse til udgang, vil den foreslåede bestemmelse føre til, at udgangstilladelsen bortfalder. I så fald må der – hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt – gives en ny udgangstilladelse, når de 3 måneder er udløbet.

For personer, som har tilladelse til regelmæssig udgang med henblik på besøg hos bestemte personer, vil den foreslåede bestemmelse medføre, at udgangsforløbet afbrydes, således at forestående udgange ikke kan afvikles inden for de 3 måneder, hvor den pågældende har udgangskarantæne. Når de 3 måneder er udløbet, vil udgangsforløbet kunne genoptages, såfremt tilladelsen omfatter yderligere udgange.

For personer, som har tilladelse til udgang i form af frigang, fører bestemmelsen tilsvarende til, at forløbet afbrydes, indtil de 3 måneder er udløbet. Herefter vil frigangsforløbet kunne genoptages, hvis betingelserne herfor i øvrigt fortsat er til stede.

Den foreslåede bestemmelse er ikke relevant for personer, der allerede er udstationeret til pension eller til egen bopæl, idet der i sådanne tilfælde ikke er forbud mod mobiltelefoner.

Den foreslåede bestemmelse kan dog få betydning for personer, der aktuelt er placeret i fængsel eller arresthus, men som har udsigt til en udstationering til pension eller til egen bopæl. I sådanne tilfælde vil overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner medføre, at udstationeringen først kan ske efter udløbet af de 3 måneder, ligesom en allerede meddelt tilladelse til udstationering vil bortfalde.

I praksis kan der imidlertid forekomme situationer, hvor en udgangskarantæne vil være så indgribende for den indsatte, at der efter Justitsministeriets opfattelse bør være mulighed for at tillade udgang, inden de 3 måneder er udløbet.

Dette gælder navnlig i tilfælde, hvor der er spørgsmål om udgang til et særligt formål som nævnt i udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1.

Det kan f.eks. være tilfældet, hvis formålet med udgangen er at deltage i en nærstående persons begravelse eller lignende.

Der kan dog også være grund til at tillade udgang i andre tilfælde, hvor en karantæne vil være særligt indgribende for den indsatte. Det kan f.eks. også være tilfældet, hvis en indsat har frigang til arbejde og skal løslades inden for de næste 3 måneder, idet den pågældendes løsladelsessituation i så fald kan blive langt mindre gunstig, hvis den indsatte mister sit arbejde i forbindelse med, at tilladelsen til frigang bortfalder.

På den anden side vil kravet om helt særlige omstændigheder normalt ikke kunne anses for opfyldt, hvis der ønskes udgang med henblik på indgåelse af ægteskab eller varetagelse af personlige interesser.

Det foreslås på den baggrund, at der som straffuldbyrdslovens § 46, stk. 4, 2. pkt., indsættes en bestemmelse, hvorefter der undtagelsesvist kan gives tilladelse til udgang, hvis helt særlige omstændigheder taler derfor.

2.2. Undersøgelse af indsatte og andre, der søger adgang til kriminalforsorgens institutioner ved brug af kropsscanner

2.2.1. Gældende ret

Straffuldbyrdsloven indeholder bl.a. regler om adgangen til at undersøge indsatte og besøgende for at fastslå, om de pågældende er i besiddelse af effekter, der ikke er tilladt i kriminalforsorgens institutioner.

2.2.1.1. Uretmæssig besiddelse af mobiltelefoner og andet kommunikationsudstyr i kriminalforsorgens institutioner

Som nærmere omtalt i pkt. 2.1.1.1 følger det af straffuldbyrddelseslovens § 36, stk. 4, og genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 11, at indsatte i fængsler og arresthuse ikke må medtage, besidde eller råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr, herunder visse spillekonsoller samt tilbehør mv. hertil. Det samme gælder for varetægtsarrestanter, jf. varetægtsbekendtgørelsens § 26.

Indsattes uretmæssige besiddelse af mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i arresthus eller lukket fængsel straffes efter straffelovens § 124, stk. 4, 1. pkt., med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Endvidere kan overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner (herunder også åbne fængsler) medføre disciplinærstraf i form af advarsel, bøde eller strafcelle, jf. straffuldbyrddelseslovens § 67, nr. 6 og 7, samt genstandsbekendtgørelsens § 35, stk. 2, jf. § 2.

I relation til besøgende følger det af straffuldbyrddelseslovens § 53, stk. 1, at justitsministeren fastsætter regler om gennemførelsen af de indsattes ret til besøg. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 407 af 9. april 2015 om adgangen til besøg m.v. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (besøgsbekendtgørelsen). Det fremgår af denne bekendtgørelses § 7, stk. 2, at mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr samt tilbehør mv. hertil ikke må medbringes ved besøg. Forsvarsadvokater er dog under visse betingelser undtaget fra forbuddet, hvis de fremviser kommunikationsudstyret over for personalet og evt. lader det registrere.

For så vidt angår besøgende hos varetægtsarrestanter følger det tilsvarende af varetægtsbekendtgørelsens § 50, stk. 2, at mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr samt tilbehør mv. hertil ikke må medbringes ved besøg. Forsvarsadvokater er under visse betingelser undtaget fra forbuddet.

Besøgende, der medtager mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr med henblik på overlevering til en indsat i et arresthus eller lukket fængsel, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder for (forsøg på) medvirken til overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, 1. pkt.

Det samme gælder for besøgende og andre udefrakommende, som i øvrigt uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel, jf. straffelovens § 124, stk. 4, 2. pkt.

2.2.1.2. Undersøgelse af indsatte

Straffuldbyrddelseslovens kapitel 10 indeholder en række bestemmelser om indgreb over for den indsatte, herunder regler om undersøgelse af den indsattes person og opholdsrum.

2.2.1.2.1. Det fremgår af straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 1, at Direktoratet for Kriminalforsorgen og det relevante kriminalforsorgsområde uden retskendelse kan undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person, hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes, eller sikkerhedshensyn iagttages, herunder 1) når den indsatte indsættes i institutionen, 2) hvis den indsatte mistænkes for uretmæssig besiddelse af effekter, 3) før og efter besøg eller 4) før og efter fravær fra institutionen eller opholdsafdelingen.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf m.v.

Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende 1999-2000 (1. samling), tillæg A, side 3707 f., at der med udtrykket »undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse på sin person« i § 60, stk. 1, sigtes til indgreb, der har karakter af legemsbesigtigelse, dvs. de former for indgreb, hvor der ikke sker nogen indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling

af legemet i undersøgelsesøjemed. Der tænkes bl.a. på besigtigelse, der ikke kræver egentlig afklædning, men f.eks. opknapping af en skjorte eller opsmøgning af et ærme for at se efter skjulte effekter.

Ved en ændring af straffuldbyrdelsesloven i 2011, jf. lov nr. 183 af 8. marts 2011 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Anvendelse af peberspray som magtmiddel, undersøgelse af den indsatte person og opholdsrum og udvidelse af behandlingsgarantien for indsatte i fængsler og arresthuse) er det desuden forudsat, at der inden for rammerne af § 60, stk. 1, kan anvendes narkotikahunde som led i en undersøgelse af den indsatte. Det fremgår af forarbejderne til lovforslaget, at kriminalforsorgens narkotikahunde vil blive trænet til såkaldt »passiv markering«, hvilket vil sige, at hundene så vidt muligt ikke skal røre ved den undersøgte person. Det er endvidere forudsat, at den indsatte kan nægte at lade sig undersøge af en narkotikahund, og at der i så fald vil blive foretaget anden undersøgelse i medfør af § 60, stk. 1, eller eventuelt efter § 60, stk. 2, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende 2010-2011 (1. samling), A, L 93 som fremsat, side 7.

Herudover kan der inden for rammerne af § 60, stk. 1, anvendes metaldetektorkarme, idet en sådan undersøgelse – i form af passage gennem en karm – kan afsløre, om den undersøgte er i besiddelse af metalgenstande på sin person, hvorfor undersøgelsen har karakter af en besigtigelse af legemets ydre.

2.2.1.2.2. Det følger af straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 2, at kriminalforsorgsområdet af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn kan træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsatte person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf m.v.

Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, jf. Folketingstidende 1999-2000 (1. samling), tillæg A, side 3708, at der med udtrykket »nærmere undersøgelse af den indsatte person« i § 60, stk. 2, sigtes til indgreb, hvor befaling af legemet er et led i selve undersøgelsen. Der tænkes bl.a. på ydre undersøgelser, der består i en befaling af legemets overflade, f.eks. for at finde kapsler skjult under huden, udtagelse af blodprøver og ultralyds- og røntgenundersøgelser. Der tænkes endvidere på undersøgelse af legemets hulrum og andre undersøgelser af legemets indre, f.eks. rectoskopi og gynækologisk undersøgelse.

2.2.1.2.3. Straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 3-6, fastlægger en række supplerende betingelser for gennemførelse af undersøgelser af den indsatte.

Det følger af § 60, stk. 3, at undersøgelse ikke må gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb (proportionalitetsprincippet).

Det følger desuden af § 60, stk. 4, at undersøgelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader (skånsomhedsprincippet).

Endvidere følger det af § 60, stk. 5 og 6, at undersøgelse, der indebærer afklædning, kun må foretages og overværes af personer af samme køn som den indsatte, medmindre der er tale om sundhedspersonale, og at undersøgelse som nævnt i stk. 2 – dvs. nærmere undersøgelse af den indsatte person – kun må foretages under medvirken af en læge.

§ 60, stk. 9, indeholder en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte regler om gennemførelsen af undersøgelser af den indsatte person og opholdsrum. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 427 af 9. april 2015 om undersøgelse af indsatte person og opholdsrum i kriminalforsorgens institutioner (undersøgelsesbekendtgørelsen), hvor der bl.a. findes bestemmelser om orientering af den indsatte, notatpligt og klageregler.

2.2.1.3. Undersøgelse af besøgende og andre, der søger adgang til kriminalforsorgens institutioner

Straffuldbyrddelseslovens kapitel 9 indeholder regler om den indsatte adgang til at få besøg og om vilkår for gennemførelse af besøg.

Det følger af lovens § 52, stk. 1, 1. pkt., at der kan stilles krav om, at besøgende skal indhente forudgående tilladelse til at besøge indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Det følger endvidere af § 52, stk. 1, 2. og 3. pkt., at det kan gøres til et vilkår for en besøgstilladelse, at den besøgende lader sig undersøge, og at denne undersøgelse kan bestå i visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, og nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter.

Reglerne om undersøgelse af besøgende i § 52, stk. 1, 2. og 3. pkt., fik deres nuværende indhold ved lov nr. 628 af 12. juni 2013 om ændring af straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og lov om statens uddannelsesstøtte (Udvidet mulighed for prøveløsladelse og fodlænkeafsoning, SU i skoleperioder under uddannelsen til fængselsbetjent m.v.).

I relation til muligheden for at foretage visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, følger det af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, jf. Folketingstidende 2012-2013, A, L 133 som fremsat, side 22, at denne form for visitation kan foretages ved at klappe og beføle uden på tøjet, hvorved det kan undersøges, om den besøgende har effekter gemt i tøjet, i lommerne eller på kroppen under tøjet. En sådan visitation skal i givet fald foretages af personale af samme køn som den besøgende.

Det er endvidere forudsat, at visitation af den besøgendes tøj også kan foretages ved, at den besøgende opfordres til at fremvise genstande, som den pågældende har i lommer mv., at der kan ske eftersyn af tøjet ved anvendelse af en metaldetektor, og at den besøgende kan anmodes om at lade sig undersøge af kriminalforsorgens narkotikahunde.

For så vidt angår adgangen til at foretage nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter er det forudsat, at der med udtrykket »yderbeklædning« sigtes til beklædningen indtil undertøjet, og at den nærmere undersøgelse skal gennemføres ved, at den besøgende opfordres til at aftage sin yderbeklædning indtil undertøjet med henblik på, at institutionen kan foretage en nærmere undersøgelse af yderbeklædningen. Der vil ligeledes kunne foretages en nærmere undersøgelse af den besøgendes medbragte effekter, herunder tøj, som den besøgende ikke er iført. Den nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter kan bestå i gennemsyn og undersøgelse af lommer, tasker mv., ligesom lommer og tasker mv. kan tømmes med henblik på eftersyn af indholdet. Undersøgelsen kan også foretages ved anvendelse af metaldetektor.

Det er forudsat, at nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning alene kan foretages, hvis der i det enkelte tilfælde er en begrundet mistanke om, at den besøgende vil foretage indsmugling, hvorimod visitation af det tøj, som den besøgende er iført, samt nærmere undersøgelse af den besøgendes medbragte effekter kan foretages, selv om der ikke foreligger en sådan mistanke.

Det er endvidere forudsat, at institutionerne ikke vil kunne gennemtvinge undersøgelserne uden den besøgendes medvirken, men at besøget vil kunne afvises, hvis den besøgende nægter at lade sig undersøge.

Straffuldbyrddelsesloven § 53, stk. 1, indeholder en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte regler om gennemførelsen af de indsatte ret til besøg og om begrænsninger i denne ret ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. I medfør af denne bestemmelse er der i bekendtgørelse nr. 407 af 9. april 2015 om adgangen til besøg m.v. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (besøgsbekendtgørelsen) bl.a. fastsat nærmere regler om visitation af den besøgendes tøj

og nærmere undersøgelse af yderbeklædning og medbragte effekter i henholdsvis åbne og lukkede institutioner.

2.2.1.4. Undersøgelse af varetægtsarrestanter og deres besøgende

Det følger af retsplejelovens § 776, at justitsministeren fastsætter nærmere regler om behandlingen af varetægtsarrestanter. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 419 af 9. april 2015 om ophold i varetægt (varetægtsbekendtgørelsen).

I relation til mulighederne for at foretage undersøgelse af varetægtsarrestanter følger det af varetægtsbekendtgørelsens § 84, at det kan undersøges, hvilke genstande en varetægtsarrestant har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person mv. efter reglerne i undersøgelsesbekendtgørelsen. Det følger endvidere af undersøgelsesbekendtgørelsens § 1, stk. 2, at straffuldbyrddelseslovens § 60 finder tilsvarende anvendelse for varetægtsarrestanter.

I forhold til undersøgelse af besøgende hos varetægtsarrestanter følger det af varetægtsbekendtgørelsens § 47, stk. 1, at den besøgende som udgangspunkt skal indhente forudgående tilladelse til at besøge varetægtsarrestanten. Det følger endvidere af bekendtgørelsens § 52, at det er et vilkår for besøgstilladelse, at den besøgende efter kriminalforsorgsområdets anmodning lader sig undersøge efter reglerne i besøgsbekendtgørelsen.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Der findes hvert år et stort antal mobiltelefoner og andre ulovlige effekter i kriminalforsorgens institutioner.

Efter Justitsministeriets opfattelse er der derfor behov for at supplere den eksisterende indsats med nye og effektive tiltag, herunder navnlig ved at åbne mulighed for anvendelse af kropsscannere i kriminalforsorgens institutioner.

Med kropsscannere sigtes til apparater, der kan undersøge personer visuelt ved gennemstråling af tøj for at afsløre eventuelle skjulte genstande.

Det forudsættes, at der i videst muligt omfang anvendes scannere af en type, der også vil kunne afsløre genstande skjult i den undersøgte krop.

De gældende regler giver kun begrænset mulighed for at foretage denne type undersøgelser. I relation til indsatte er der således kun mulighed for at anvende kropsscannere i tilfælde, hvor der er en konkret mistanke om uretmæssig besiddelse af effekter, jf. straffuldbyrddelseslovens § 60, stk. 2, og en sådan undersøgelse kan kun foretages under medvirken af en læge, jf. § 60, stk. 6. Endvidere kan kropsscannere ikke anvendes til undersøgelse af besøgende.

Efter Justitsministeriets opfattelse forudsætter en effektiv indsats mod mobiltelefoner og andre ulovlige effekter i kriminalforsorgens institutioner, at der generelt åbnes mulighed for at anvende kropsscannere – både i forhold til indsatte, besøgende og andre, der skal have adgang til kriminalforsorgens institutioner.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i et nyt kapitel 10 a i straffuldbyrddelsesloven indsættes regler om anvendelse af kropsscannere i kriminalforsorgens institutioner.

Det foreslås således, at der som straffuldbyrddelseslovens § 66 a, stk. 1, indsættes en ny bestemmelse, der giver mulighed for anvendelse af kropsscannere ved undersøgelse af indsatte i de situationer, der er nævnt

i § 60, stk. 1, og ved undersøgelse af andre, der søger adgang til kriminalforsorgens institutioner. Det forudsættes, at der i de nævnte situationer – som det mindre i det mere – ligeledes vil kunne foretages undersøgelser med metaldetektor eller lignende udstyr.

I forhold til andre end indsatte forudsættes det, at undersøgelse ved brug af kropsscanner normalt vil finde sted i forbindelse med adgangskontrol. Det bemærkes, at institutionerne ikke vil kunne gennemtvinge undersøgelserne, men at de pågældende vil kunne nægtes adgang til institutionen, hvis de ikke vil lade sig undersøge.

Røntgen- og ultralydsundersøgelser, der ikke foretages ved brug af kropsscanner, forudsættes som hidtil at være omfattet af reglerne om nærmere undersøgelse af den indsatte person, jf. den gældende bestemmelse i § 60, stk. 2.

Det foreslås endvidere, at justitsministeren ved en ny bestemmelse i § 66 a, stk. 2, bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om anvendelse af kropsscannere, herunder om udbredelsen af ordningen, kontrollens omfang, udstyrets art og behandlingen af de indsamlede oplysninger. Formålet hermed er navnlig at give justitsministeren mulighed for at bestemme, i hvilken udstrækning ordningen med kropsscannere skal udbredes til kriminalforsorgens forskellige institutioner, og for at træffe bestemmelse om eventuelle udvidelser eller begrænsninger af ordningen over tid. Hensigten er endvidere at gøre det muligt for justitsministeren at fastsætte konkrete regler om kontrollens omfang og det benyttede udstyr under hensyn til, hvad der er nødvendigt af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde, og hvad der er sundhedsmæssigt forsvarligt, om nødvendigt ved begrænsning af ordningen til stikprøvekontroller eller ved anvendelse af scannere, der ikke benytter ioniserende stråling. Endelig har bestemmelsen til formål at give justitsministeren mulighed for at fastsætte nærmere regler om behandlingen af de indsamlede oplysninger, herunder i relation til registrering og opbevaring.

Inden for disse rammer forudsættes det, at kontrollen som udgangspunkt skal omfatte alle indsatte og alle, der i øvrigt søger adgang til institutionen. Det foreslås dog ved en ny bestemmelse i § 66 a, stk. 3, at justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, at kontrollen alene skal omfatte en nærmere afgrænset personkreds. Heri ligger først og fremmest, at der afhængigt af det benyttede udstyr kan være behov for at begrænse ordningens anvendelsesområde af sundhedsmæssige årsager, f.eks. i forhold til gravide og børn eller i forhold til personer, som over en længere periode dagligt passerer ud og ind af de pågældende institutioner. Det forudsættes i den forbindelse, at ordningen vil blive indrettet i overensstemmelse med sundhedsmyndighedernes anvisninger.

Bestemmelsen i § 66 a, stk. 3, giver endvidere mulighed for, at der kan fastsættes regler om, i hvilken udstrækning kontrollen skal omfatte personer, som søger adgang til kriminalforsorgens institutioner i medfør af deres erhverv. Der tænkes herved særligt på kriminalforsorgens personale, forsvarsadvokater og andre, som har deres sædvanlige gang i institutionerne.

Det foreslås herudover, at der i konsekvens af ovenstående gennemføres ændringer af §§ 52 og 60, således at det fremgår af disse bestemmelser, at undersøgelse ligeledes kan finde sted efter reglerne i kapitel 10 a.

Det forudsættes, at adgangen til at anvende kropsscannere til at begynde med vil skulle benyttes til at iværksætte en forsøgsordning med styrket kontrol i visse af kriminalforsorgens institutioner.

En sådan forsøgsordning vil gøre det muligt at afprøve udstyret og vurdere effekten heraf, forinden ordningen udbredes til et større antal institutioner. Endvidere vil der være mulighed for at foretage eventuelle justeringer, der måtte vise sig hensigtsmæssige i lyset af de opnåede erfaringer eller som følge af den teknologiske udvikling på området.

Det bemærkes i øvrigt, at det er hensigten, at den foreslåede ordning med anvendelse af kropsscannere skal indgå i en bredere indsats for at styrke mulighederne for at afsløre mobiltelefoner og andre ulovlige genstande i kriminalforsorgens institutioner.

Det er bl.a. intentionen, at kriminalforsorgens hundekorps fremover også vil blive anvendt til at spore andre effekter end narkotika, herunder særligt mobiltelefoner. Det forudsættes i den forbindelse, at hundene – som hidtil – vil blive anvendt til undersøgelser, der falder inden for rammerne af § 60, stk. 1.

2.3. Obligatorisk disciplinærstraf

2.3.1. Gældende ret

Straffuldbyrddelseslovens §§ 67-72 indeholder regler om disciplinærstraffe. Det følger således af § 67, at en indsat af kriminalforsorgsområderne kan ikendes disciplinærstraf ved manglende efterkommelse af personalets anvisning, udeblivelse, undvigelse eller forsøg herpå, tilsidesættelse af beskæftigelsespligten, nægtelse af afgivelse af urinprøve, indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer mv., overtrædelse af straffeloven, når overtrædelsen samtidig indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen, overtrædelse af regler fastsat af justitsministeren, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinærstraf, samt overtrædelse af regler fastsat af kriminalforsorgen, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinærstraf.

Efter § 68 kan som disciplinærstraf anvendes advarsel, bøde og strafcelle, idet strafcelle dog kun kan anvendes for visse nærmere opregnede forhold eller forsøg herpå samt andre grove eller oftere gentagne forseelser, jf. § 68, stk. 2. Disciplinærstraf i form af bøde og strafcelle kan ikendes i forening, jf. § 68, stk. 3.

Det følger af § 68, stk. 4, at fuldbyrdelse af disciplinærstraf helt eller delvist kan undlades på betingelse af, at den indsatte i en bestemt periode ikke begår strafbart forhold eller en ny disciplinær forseelse.

Ved ikendelse af en bøde som disciplinærstraf fastsættes bødens størrelse under hensyn til overtrædelsens art og omfang. Bøden kan dog højst udgøre et beløb svarende til det almindelige vederlag, der udbetales indsatte for en uges beskæftigelse, med fradrag af den del af vederlaget, som er beregnet til dækning af personlige fornødenheder, jf. § 69.

Ved ikendelse af strafcelle som disciplinærstraf fastsættes varigheden under hensyn til overtrædelsens art og omfang til et tidsrum af højst 4 uger. En indsat der, der er ikendt strafcelle, anbringes i en særlig afdeling eller eget opholdsrum eller i et arresthus. Under anbringelsen er den indsatte udelukket fra fællesskab i institutionen, jf. § 70, stk. 1 og 2.

Justitsministeren kan efter § 70, stk. 3, fastsætte regler om udståelse af strafcelle. Denne bemyndigelse er udnyttet til udstedelse af bekendtgørelse nr. 426 af 9. april 2015 om udståelse af strafcelle, anvendelse af forhørscele og behandlingen af disciplinærsager (disciplinærstrafbekendtgørelsen), som i §§ 2 og 3 nærmere regulerer anvendelse af forhørscele og udståelse af strafcelle.

Det følger af straffuldbyrddelseslovens § 71, at en indsat kan anbringes i forhørscele, hvis der er begrundet mistanke om, at den pågældende har overtrådt bestemmelser, der må antages at medføre strafcelle som disciplinærstraf, og hvis det er nødvendigt af hensyn til gennemførelsen af undersøgelser i disciplinærsagen. Anbringelse i forhørscele må ikke udstrækkes i længere tid, end undersøgelsen nødvendiggør, og kan højst vare i 5 dage. Den tid, som en indsat har været anbragt i forhørscele, fradrages i udståelsen af strafcelle.

Det fremgår af disciplinærstrafbekendtgørelsens § 4, at der kun kan ikendes disciplinærstraf i det omfang,

afgørende ordens- eller sikkerhedshensyn kræver det, hvis overtrædelsen har givet anledning til andre foranstaltninger efter straffuldbyrddelsesloven bortset fra erstatning og konfiskation.

Det følger endvidere af bekendtgørelsen, at disciplinærsager skal behandles hurtigst muligt, jf. § 5, ligesom der er fastsat nærmere regler om den indsatte rettigheder under sagens behandling, jf. §§ 6-9.

Endelig fremgår det af bekendtgørelsens § 10, at kriminalforsorgsområdets afgørelse om disciplinærstraf i form af strafcelle eller om anbringelse i forhørs-celle kan påklages til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Endelige afgørelser efter straffuldbyrddelseslovens § 70, stk. 1, jf. § 67, om disciplinærstraf i form af strafcelle i mere end 7 dage kan inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den indsatte, af denne kræves indbragt til prøvelse for retten, jf. straffuldbyrddelseslovens § 112, nr. 3. Sagen indbringes i så fald uden unødigt ophold for retten af Direktoratet for Kriminalforsorgen, der fremsender sagens akter med oplysning om den påklagede afgørelse og en redegørelse for de omstændigheder, der påberåbes, samt for de beviser, der kan have betydning for sagens afgørelse, jf. § 114, stk. 1.

Det følger af § 89 i bekendtgørelse nr. 419 af 9. april 2015 om ophold i varetægt (varetægtsbekendtgørelsen), at en varetægtsarrestant af kriminalforsorgsområdet kan ikendes en disciplinærstraf efter reglerne i disciplinærstrafbekendtgørelsen. Ved ikendelse af disciplinærstraf i form af strafcelle fastsættes varigheden til et tidsrum af højst 2 uger, jf. retsplejelovens § 775, stk. 1, 1. pkt., jf. varetægtsbekendtgørelsens § 89, stk. 2.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

Uretmæssig besiddelse af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse er et udbredt problem, og Justitsministeriet finder det nødvendigt at styrke indsatsen herimod. Det er i den forbindelse væsentligt, at de indsatte oplever, at der er klare og mærkbare konsekvenser forbundet med at overtræde forbuddet mod besiddelse mv. af mobiltelefoner.

Samtidig har der været forskel på institutionernes praksis for, hvornår disciplinære sanktioner anvendes, herunder når den pågældende forseelse samtidig udgør et strafbart forhold og derfor anmeldes til politiet.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at det bør præciseres, at de i straffuldbyrddelseslovens § 67, nr. 1-8, nævnte forseelser altid skal være forbundet med en disciplinærstraf. Justitsministeriet lægger i den forbindelse vægt på, at de eksisterende muligheder for disciplinære sanktioner spænder over advarsel, bøde og strafcelle som den mest indgribende sanktion. Der er således mulighed for at tage højde for formildende og skærpende omstændigheder og tilpasse sanktionen til de konkrete omstændigheder, og der er således efter Justitsministeriets opfattelse ingen retssikkerhedsmæssige betænkeligheder forbundet med, at disciplinærstraf i en eller anden form gøres obligatorisk, når det – efter gældende procedure – bevismæssigt kan lægges til grund, at den indsatte har gjort sig skyldig i forseelsen.

Bestemmelsen i § 68, stk. 4, der giver mulighed for at anvende betinget disciplinærstraf, finder ligeledes anvendelse.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at straffuldbyrddelseslovens § 67 ændres, således at en indsat fremover *skal* ikendes en disciplinærstraf i de i nr. 1-8 nævnte tilfælde. Der ændres ikke ved, hvilke tilfælde der udløser en disciplinærstraf, eller hvilke former for disciplinærstraf der kan anvendes, men efter den foreslåede ordning vil det ikke længere være muligt for kriminalforsorgsområdet at undlade at ikende en form for disciplinærstraf.

Det forudsættes i den forbindelse, at det på samme måde som i dag bevismæssigt kan lægges til grund, at den indsatte har gjort sig skyldig i det pågældende forhold. Der tilsigtes således ingen ændringer i bevisvurderingen eller de proceduremæssige rettigheder, som den indsatte i dag har efter straffuldbyrdelsesloven og disciplinærstrafbekendtgørelsen.

Det bemærkes, at disciplinærstrafbekendtgørelsens § 4 ligeledes vil blive ændret, således at der fremover *skal* ikendes disciplinærstraf, uanset om en overtrædelse har givet anledning til andre foranstaltninger efter straffuldbyrdelsesloven. I sådanne tilfælde vil der efter omstændighederne kunne tages hensyn til de i øvrigt iværksatte foranstaltninger ved valget af disciplinærstraf.

2.4. Skærpelse af straffen for indsmugling mv. af mobiltelefoner eller lignende kommunikationsudstyr

2.4.1. Gældende ret

2.4.1.1. Straffelovens § 124, stk. 4, 1. og 2. pkt., blev indført ved lov nr. 527 af 6. juni 2007 om ændring af straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og retsplejeloven (Kriminalisering af mobiltelefoner i fængsler m.v.).

§ 124, stk. 4, 1. pkt., kriminaliserer uretmæssig besiddelse af mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr og omfatter anholdte og fængslede personer i arresthuse og lukkede fængsler. Overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Baggrunden for straffelovens § 124, stk. 4, er bl.a., at mobiltelefoner mv. gør det muligt for varetægtsarrestanter, der enten er fængslet i isolation eller underlagt besøgs- og brevkontrol, at omgå disse kontrolforanstaltninger og derved eventuelt modvirke politiets efterforskning. Hertil kommer, at mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr kan være med til at gøre det nemmere for indsatte at planlægge undvigelse fra fængsler og arresthuse samt at begå ny kriminalitet – herunder narkokriminalitet – inden for kriminalforsorgens institutioner. Justitsministeriet fandt på den baggrund, at en kriminalisering kunne være et effektivt middel til at nedbringe antallet af mobiltelefoner.

2.4.1.2. Ved en fængslet forstås en person, der afsoner fængselsstraf eller forvandlingsstraf for bøde, eller som er varetægtsfængslet.

Udtrykket arresthus omfatter 37 arresthuse i Danmark fordelt over hele landet. Herudover er der Københavns Fængsler (Vestre Fængsel, Politigårdens Fængsel mv.) samt arrestafdelinger i nogle af de åbne og lukkede fængsler. Hertil kommer Udlændingecenter Ellebæk og Institution Vridsløselille. Omfattet af udtrykket lukket fængsel er de lukkede fængsler, der for tiden er Herstedvester Fængsel, Nyborg Fængsel, Ringe Fængsel og Enner Mark Fængsel samt en række lukkede fængselsafdelinger i de åbne fængsler.

Endvidere gælder bestemmelsen om straf for uretmæssig besiddelse af mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr også for personer, der i medfør af straffelovens § 70 er anbragt i forvaring i arresthuse og lukkede fængsler, jf. straffelovens § 124, stk. 6.

Bestemmelsen omfatter desuden udlændinge, som er frihedsberøvet i et arresthus eller lukket fængsel efter de særlige regler i udlændingeloven. Bestemmelsen om uretmæssig besiddelse af mobiltelefon mv. omfatter ikke tvangsanbragte personer. Uden for bestemmelsen falder således f.eks. personer, der i medfør af straffelovens §§ 68 og 69 er dømt til anbringelse i hospital for sindslidende eller i institution for personer med vidtgående psykiske handicap.

Ved lov nr. 170 af 27. februar 2016 om ændring af straffeloven (Kriminalisering af uretmæssig besiddelse af mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i varetægtssurrogat) blev der indsat et 3. pkt. i straffelovens § 124, stk. 4. Det følger heraf, at tilsvarende straffes en varetægtsarrestant, der som

frihedsberøvet i institution m.v. uden for kriminalforsorgen uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr.

2.4.1.3. I uretmæssig besiddelse af en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr ligger, at den anholdte eller fængslede (den indsatte) skal have det omhandlede udstyr enten på sin person eller i sit opholdsrum, i sit skab på arresthusets eller fængslets arbejdsplads eller andre steder, der er undergivet vedkommendes rådighed. Der kan i den forbindelse afhængigt af omstændighederne foreligge besiddelse, selv om den pågældende har gemt udstyret på fællesarealer. Det bemærkes, at selv en meget kortvarig besiddelse af udstyret er strafbar efter bestemmelsen i § 124, stk. 4, 1. pkt.

Strafbar medvirken (eller forsøg herpå) til en indsats uretmæssige besiddelse vil eksempelvis kunne foreligge, hvis en person kaster en mobiltelefon ind over muren til et arresthus eller lukket fængsel med henblik på at bringe telefonen i en indsats besiddelse. På samme måde vil det kunne udgøre strafbar medvirken at sende en mobiltelefon med posten til en indsat.

For så vidt angår besøgende og andre, der opdages med udstyret i et arresthus eller lukket fængsel, må det bero på en konkret vurdering, om udstyret opbevares af den pågældende med henblik på at sætte en indsat i besiddelse af udstyret.

2.4.1.4. Det er endvidere strafbart som besøgende eller anden udefrakommende uretmæssigt at medtage en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel, jf. § 124, stk. 4, 2. pkt.

Besøgende og andre udefrakommende omfatter personer, der – som f.eks. pårørende og forsvarere – opholder sig i institutionen for at besøge indsatte eller blive vist rundt på institutionens område, og andre personer – som f.eks. narkotika-behandlere, præster, praktikanter, vagtlæger og honorarlønnende personundersøgere – der opholder sig i institutionen i forbindelse med deres arbejde, uden at de er ansatte i kriminalforsorgen.

Afgrænsningen indebærer, at ansatte i kriminalforsorgen, der opholder sig i et arresthus eller lukket fængsel som led i tjenesten – som f.eks. fængselsbetjente, fængselspræster og institutionsledere samt kontorphonale, socialrådgivere, værkstedsledere mv. – ikke er omfattet af § 124, stk. 4, 2. pkt.

Der kan straffes for uretmæssigt at medtage en mobiltelefon mv., selv om det i det pågældende tilfælde ikke kan lægges til grund, at f.eks. en besøgende har haft forsæt til at overdrage en medbragt mobiltelefon til en anholdt eller fængslet person.

Hermed kan eksempelvis en besøgende i et lukket fængsel, der uretmæssigt medtager (eller forsøger at medtage) en mobiltelefon uden om sikkerhedsforanstaltningerne, straffes, selv om det anføres, at telefonen blev medbragt med henblik på, at den pågældende selv kunne gennemføre telefonsamtaler i fængslet.

2.4.1.5. Det kommunikationsudstyr, som er omfattet af forbuddet, er elektronisk udstyr, der sætter – eller sammen med andre enheder vil kunne sætte – en person i stand til at kommunikere med andre i lyd, tale eller på skrift.

Det er f.eks. tilfældet, når der er tale om besiddelse af hele mobiltelefoner, satellittelefoner, walkie talkie-enheder, (håndholdte) computere og personsøgere. Omfattet er også f.eks. trådløse telefoner og trådløse hovedtelefonsæt (såkaldte headset), der sætter besidderen i stand til at kommunikere via en enhed, der er tændt i det omgivende område. Visse tv-spil (såkaldte spillekonsoller) vil også kunne være omfattet.

Besiddelse mv. af tilbehør eller enkelte dele af kommunikationsudstyret, herunder f.eks. et batteri til en mobiltelefon, en enhed, der kan oplade et sådant batteri, eller et sim-kort, der etablerer forbindelsen fra en mobiltelefon, kan straffes som forsøg, hvis det bevises, at der foreligger forsæt til at fuldbyrde en overtrædelse af bestemmelsen om straf for uretmæssig besiddelse af mobiltelefon mv.

2.4.1.6. Med hjemmel i straffuldbyrdeleslovens § 36, stk. 4, 2. pkt., og retsplejelovens § 776, 1. pkt., har justitsministeren fastsat regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr, jf. § 2, stk. 1, nr. 11, i bekendtgørelse nr. 406 af 9. april 2015 (genstandsbekendtgørelsen).

Med hjemmel i straffuldbyrdeleslovens § 53, stk. 1, 1. pkt., har justitsministeren fastsat regler om gennemførelsen af afsoneres ret til besøg, herunder besøgendes retmæssige besiddelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr, jf. § 7 i bekendtgørelse nr. 407 af 9. april 2015 (besøgsbekendtgørelsen).

Endvidere er der med hjemmel i retsplejelovens § 776 fastsat regler om varetægtsarrestanters ret til besøg, herunder de besøgendes adgang til at medbringe mobiltelefoner mv., jf. § 50, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 419 af 9. april 2015 (varetægtsbekendtgørelsen).

I kriminalforsorgens institutioner er der i dag lokale regler eller praksis om ansattes mulighed for at medtage og anvende private mobiltelefoner i tjenesten.

I flere af kriminalforsorgens lukkede fængsler er der indført et generelt forbud mod at medbringe og anvende private mobiltelefoner af hensyn til risikoen for, at indsatte ulovligt sætter sig i besiddelse af telefonerne eller i værste fald måske gennem trusler eller lignende søger at få telefonerne overdraget. De ansattes private mobiltelefoner placeres derfor i institutionernes nøgleboks eller lignende. I særlige tilfælde kan en ansat få tilladelse til at medbringe en mobiltelefon i fængslet.

I kriminalforsorgens arresthuse, herunder Københavns Fængsler, og åbne fængsler, skal mobiltelefonerne som altovervejende hovedregel placeres i institutionernes garderobeskab eller lignende. De ansatte kan lejlighedsvis kontrollere mobiltelefonerne for opkald og beskeder. Anvendelse af mobiltelefon må ikke finde sted, hvor der er indsatte til stede.

2.4.1.7. Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lov nr. 527 af 6. juni 2007 om ændring af straffeloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og retsplejeloven (Kriminalisering af at besidde mobiltelefoner i fængsler m.v.), jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 7198, at det som udgangspunkt for strafudmålingen forudsættes, at en overtrædelse af bestemmelsen i straffelovens § 124, stk. 4, 1. pkt., om indsattes uretmæssige besiddelse i førstegangstilfælde straffes med fængsel i 7 dage.

For så vidt angår indsatte i kriminalforsorgens arresthuse og lukkede fængsler fremgår det, at fængselsstraffen almindeligvis bør fastsættes ubetinget, da gerningsmanden er tidligere straffet og udstår straf eller er varetægtsfængslet på gerningstidspunktet. Hvis en ikke-indsat indsmugler eller forsøger at indsmugle ulovligt kommunikationsudstyr til en indsat, således at der kan straffes for (forsøg på) medvirken til uretmæssig besiddelse, vil fængselsstraffen for den ikke-indsatte i førstegangstilfælde normalt kunne fastsættes betinget, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Er en ikke-indsat under 18 år og ikke tidligere straffet af relevans for sagen, bør overtrædelsen i førstegangstilfælde dog normalt kunne afgøres med bøde.

Medtager en besøgende mv. uretmæssigt en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel under omstændigheder, hvor der ikke kan føres bevis for, at den pågældende har forsøgt at indsmugle kommunikationsudstyret til en indsat, og hvor straf derfor pålægges efter stk. 4, 2. pkt., bør overtrædelsen i førstegangstilfælde normalt kunne afgøres med bøde.

Det angivne straffniveau er vejledende og kan fraviges af domstolene i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Det fremgår endvidere, at der ved fastsættelsen af det angivne straffniveau er taget hensyn til, at den indsatte for samme besiddelse af en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr eller forsøg herpå ofte kan være ikendt en disciplinærstraf, jf. straffuldbyrdelseslovens § 67, nr. 7. En ikendt disciplinærstraf indebærer derfor ikke en fravigelse af det forudsatte straffniveau i nedadgående retning.

Overtrædes et forbud mod besiddelse af mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, vil dette i øvrigt kunne få betydning for spørgsmålet om nægtelse af udgang mv., udelukkelse fra fællesskab og prøveløsladelse.

Ansatte i kriminalforsorgens institutioner, der medtager mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i arresthuse eller lukkede fængsler, kan efter omstændighederne ikendes en disciplinærreaktion.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

2.4.2.1. Bestemmelsen i straffelovens § 124, stk. 6, om personer i forvaring henviser udelukkende til § 124, stk. 4, 1. pkt., om indsattes uretmæssige besiddelse af mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr.

Det er efter Justitsministeriets opfattelse hensigtsmæssigt at samle alle de persongrupper, der kan straffes for overtrædelse af § 124, stk. 4, 1. pkt., i denne bestemmelse. Det vil forenkle straffelovens § 124 og lette læsningen af bestemmelsens stk. 4, 1. pkt.

2.4.2.2. Der er fortsat problemer med mobiltelefoner i danske fængsler og arresthuse og dermed også med personer, som indsmugler mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr til indsatte.

Indsmugling af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr til indsatte i arresthuse og lukkede fængsler gør det f.eks. muligt for varetægtsarrestanter, der enten er fængslet i isolation eller underlagt brev- og besøgskontrol, at omgå disse kontrolforanstaltninger og derved eventuelt modvirke politiets efterforskning. Hertil kommer, at indsmugling af mobiltelefoner mv. kan være med til at gøre det nemmere for indsatte at planlægge blandt andet undvigelse fra fængsler og arresthuse samt ny kriminalitet, herunder narkokriminalitet, inden for kriminalforsorgens institutioner.

Det nuværende straffniveau i sager, hvor en ikke-indsat indsmugler eller forsøger at indsmugle ulovligt kommunikationsudstyr til en indsat, således at der kan straffes for (forsøg på) medvirken til uretmæssig besiddelse, afspejler efter Justitsministeriets opfattelse ikke i tilstrækkelig grad forbrydelsens grovhed og mulige konsekvenser. Der er derfor efter Justitsministeriets opfattelse behov for en generel skærpelse af straffniveauet i disse sager.

2.4.2.3. Ansatte i kriminalforsorgen, der opholder sig i et arresthus eller lukket fængsel som led i tjenesten – som f.eks. fængselsbetjente, fængselspræster og institutionsledere samt kontorpersonale, socialrådgivere, værkstedsledere mv. – er i dag ikke omfattet af § 124, stk. 4, 2. pkt., hvis de uretmæssigt medtager en mobiltelefon mv.

Som nævnt kan disse ansatte efter omstændighederne derimod ikendes en disciplinærreaktion.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at enhver person, der medtager en mobiltelefon mv. i strid med kriminalforsorgens regler herom – herunder også ansatte i kriminalforsorgen – forøger risikoen for, at en anholdt, fængslet eller forvaringsanbragt kan komme i besiddelse af mobiltelefonen mv., også selv om den pågældende ikke har til hensigt at sætte den indsatte i besiddelse af mobiltelefonen mv.

Justitsministeriet finder derfor, at ansatte i kriminalforsorgen ligesom besøgende og andre udefrakommende, der uretmæssigt medtager en mobiltelefon mv. i et arresthus eller lukket fængsel, bør være omfattet af strafansvaret i straffelovens § 124, stk. 4, 2. pkt.

2.4.3. Den foreslåede ordning

2.4.3.1. Det foreslås, at straffelovens § 124, stk. 6, ophæves, og at ordet forvaringsanbragt indsættes direkte i § 124, stk. 4, 1. pkt., således at alle persongrupper omfattet af bestemmelsen fremgår af ordlyden af § 124, stk. 4, 1. pkt.

Der er med forslaget ikke tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens anvendelsesområde.

2.4.3.2. Der lægges med forslaget endvidere op til, at der skal ske en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet for en ikke-indsat, der indsmugler eller forsøger at indsmugle ulovligt kommunikationsudstyr til en indsat, således at der kan straffes for (forsøg på) medvirken til uretmæssig besiddelse. Det forudsættes i den forbindelse, at en ikke-indsat i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med en ubetinget frihedsstraf på fængsel i 7 dage, således at straffen svarer til udgangspunktet for en indsats uretmæssige besiddelse af en mobiltelefon mv.

Det angivne straffniveau er fortsat vejledende og kan fraviges af domstolene i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Det vil fortsat på sædvanlig vis skulle indgå ved straffens fastsættelse, hvis gerningsmanden ikke var fyldt 18 år på gerningstidspunktet, jf. nærmere straffelovens § 82, nr. 1.

Der tilsigtes således ingen ændring i de forhold, der i almindelighed anses som skærpende eller formildende omstændigheder.

Der er i øvrigt ikke tilsigtet ændringer i forhold til strafudmålingsniveauet for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, 1. pkt., herunder for en indsats overtrædelse af bestemmelsen, jf. herom ovenfor pkt. 2.4.1.7.

2.4.3.3. Det foreslås endelig at ændre straffelovens § 124, stk. 4, 2. pkt., således at bestemmelsen fremover omfatter besøgende og andre personer, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel.

Der lægges med forslaget op til, at alle ikke-indsatte, der opholder sig i arresthuse og lukkede fængsler, skal kunne straffes for uretmæssigt at medtage mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr. Ansatte i kriminalforsorgen, der opholder sig i arresthuse og lukkede fængsler som led i tjenesten – som f.eks. fængselsbetjente, fængselspræster og institutionsledere samt kontorpersonele, socialrådgivere, værkstedsledere mv. – vil efter forslaget således fremover være omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde.

Det er fortsat en betingelse for strafansvar, at der foreligger forsæt til alle dele af gerningsindholdet.

Der er med forslaget ikke i øvrigt tilsigtet nogen ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde.

Der tilsigtes heller ingen ændring i strafudmålingsniveauet. Medtager en besøgende, ansat mv. uretmæssigt en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel under omstændigheder, hvor der ikke kan føres bevis for, at den pågældende har forsøgt at indsmugle kommunikationsudstyret til en indsat, og hvor straf derfor pålægges efter stk. 4, 2. pkt., bør overtrædelsen således fortsat i førstegangstilfælde normalt kunne afgøres med bøde.

Det angivne straffniveau er fortsat vejledende og kan fraviges af domstolene i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Der tilsigtes ingen ændring i de forhold, der i almindelighed anses som skærpende eller formildende omstændigheder.

Det forudsættes, at en ikendt disciplinærstraf eller disciplinærreaktion heller ikke fremover indebærer en fravigelse af det forudsatte straffniveau i nedadgående retning.

2.5. Skærpelse af disciplinærstraf for varetægtsfængslede

2.5.1. Gældende ret

2.5.1.1. Strafffuldbyrdelseslovens §§ 67-72 og bekendtgørelse nr. 426 af 9. april 2015 om udståelse af strafcelle, anvendelse af forhørs-celle og behandlingen af disciplinærsager (disciplinærstrafbekendtgørelsen) indeholder regler om anvendelsen af disciplinærstraf over for domfældte.

Efter straffuldbyrdeslovens § 68, stk. 1, kan som disciplinærstraf anvendes advarsel, bøde og strafcelle, jf. herom nærmere pkt. 2.3.1.

Strafcelle kan dog kun anvendes for visse nærmere opregnede forhold eller forsøg herpå samt andre grove eller oftere gentagne forseelser, jf. § 68, stk. 2.

Overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr er ikke omfattet af de nærmere opregnede forhold, hvorfor anvendelse af strafcelle i anledning af sådanne overtrædelser forudsætter, at der er tale om grove eller oftere gentagne forseelser.

I praksis vil overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner mv. i lukkede fængsler og arresthuse – hvor forholdet ligeledes udgør en overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4 – normalt resultere i disciplinærstraf i form af strafcelle. I åbne fængsler vil strafcelle alene komme på tale i forbindelse med gentagelsestilfælde.

Det følger af § 89 i bekendtgørelse nr. 419 af 9. april 2015 om ophold i varetægt (varetægtsbekendtgørelsen), at en varetægtsarrestant af kriminalforsorgsområdet kan ikendes en disciplinærstraf efter reglerne i disciplinærstrafbekendtgørelsen.

Varetægtsarrestanter kan ikendes disciplinærstraf i form af strafcelle i indtil 2 uger eller inddragelse af arbejdspenge, jf. retsplejelovens § 775, stk. 1. De nævnte disciplinærstraffe kan anvendes i forening.

Bestemmelsen sikrer, at varetægtsarrestanter kan undergives de samme foranstaltninger som domfældte.

I forhold til domfældte følger det af straffuldbyrdeslovens § 70, stk. 1, at ved ikendelse af strafcelle som disciplinærstraf fastsættes varigheden under hensyn til overtrædelsens art og omfang til et tidsrum af højst 4 uger.

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser

Som anført ovenfor i pkt. 2.3.2 er uretmæssig besiddelse af mobiltelefoner i fængsler og arresthuse et udbredt problem, og Justitsministeriet finder det nødvendigt at styrke indsatsen herimod, bl.a. ved at sikre, at overtrædelse af forbuddet mod besiddelse mv. af mobiltelefoner mødes med klare og mærkbare konsekvenser.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at der bør være mulighed for at skærpe de disciplinære sanktio-

ner ved overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner mv. – uanset om forholdet begås af en afsoner eller en varetægtsarrestant.

Retsplejelovens § 775, stk. 1, bør derfor ændres, således at der er overensstemmelse mellem den maksimale varighed af den disciplinærstraf i form af strafcelle, som kan anvendes over for henholdsvis varetægtsarrestanter og domfældte.

2.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at ændre retsplejelovens § 775, stk. 1, således at varetægtsarrestanter kan ikendes disciplinærstraf i form af strafcelle i indtil 4 uger.

Justitsministeriet lægger herved vægt på, at bestemmelsen i retsplejelovens § 775, stk. 1, om den maksimale varighed for ikendelse af strafcelle som disciplinærstraf under varetægtsfængsling herefter vil svare til den tilsvarende bestemmelse i straffuldbydelseslovens § 70, stk. 1, vedrørende domfældte.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Det forudsættes, at muligheden for at anvende kropsscannere til at begynde med skal benyttes til at iværksætte en forsøgsordning i visse af kriminalforsorgens institutioner. En sådan forsøgsordning skønnes at indebære merudgifter, der vil bestå i indkøb af et mindre antal kropsscannere (til en pris af ca. 1,2 mio. kr. pr. scanner) samt tilpasninger af kriminalforsorgens bygningsmasse, hvortil udgifterne på nuværende tidspunkt ikke kan opgøres præcist. Merudgifterne vil blive afholdt inden for kriminalforsorgens eksisterende ramme.

De øvrige initiativer vurderes ikke at have væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for staten.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for kommuner eller regioner.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Anvendelse af ioniserende stråling i forbindelse med scanning af mennesker er underlagt omfattende EU-regulering.

Ved udmøntningen af en ordning med kropsscannere vil der skulle fastsættes nærmere regler om bl.a. udstyrets art, kontrollens omfang og behandlingen af de indsamlede oplysninger. Det forudsættes i den forbindelse, at ordningen indrettes i overensstemmelse med de EU-retlige regler på området.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til den del af lovforslaget, som vedrører undersøgelse ved brug af kropsscanner, har i perioden

fra den 2. marts 2016 til den 30. marts 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den danske Præsteforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer, Foreningen af Socialchefer, Foreningen af Offentlige Anklagere, Fængselsforbundet i Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen KRIM, Landsklubben af socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen, Politiforbundet i Danmark, Retspolitisk Forening, Rådet for Socialt Udsatte og Socialpædagogernes Landsforbund.

Et udkast til den del af lovforslaget, som vedrører skærpede reaktioner ved overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner, har i perioden fra den 13. april 2016 til den 26. april 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den danske Præsteforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer, Foreningen af Socialchefer, Foreningen af Offentlige Anklagere, Fængselsforbundet i Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsklubben af socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen, Politiforbundet i Danmark, Retspolitisk Forening, Rådet for Socialt Udsatte og Socialpædagogernes Landsforbund.

Et udkast til det samlede lovforslag er den 29. april 2016 sendt i høring hos Færøernes Landsstyre.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/Mindreudgifter	Negative konsekvenser/Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Merudgifter vil blive afholdt inden for kriminalforsorgens eksisterende ramme.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	En ordning med kropsscannere forudsættes indrettet i overensstemmelse med de EU-retlige regler på området.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter den gældende bestemmelse i straffuldbyrdslovens § 46, stk. 1, kan en indsat under visse betingelser få tilladelse til udgang fra institutionen.

Det følger af bekendtgørelse nr. 587 af 30. april 2015 om udgang til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (udgangsbekendtgørelsen), at indsatte kan få tilladelse til udgang til særlige formål, udgang med henblik på besøg hos bestemte personer mv., udgang i form af frigang, udgang i form af udstationering til pension eller udstationering til egen bopæl med fodlænke samt udgang til udflugter mv.

Efter den gældende bestemmelse i straffuldbyrdslovens § 46, stk. 1, kan kriminalforsorgen nægte tilladelse til udgang, hvis hensynet til retshåndhævelsen taler imod udgangen, eller hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte i forbindelse med udgangen vil begå ny kriminalitet, unddrage sig fortsat straffuldbyrdselse eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen.

Det følger endvidere af § 46, stk. 2, at det ved vurderingen af risikoen for misbrug bl.a. skal tillægges særlig vægt, hvis den indsatte under strafudståelsen har begået strafbart forhold, herunder hvis den pågældende har overtrådt forbuddet mod mobiltelefoner i lukket fængsel eller arresthus, jf. straffelovens § 124, stk. 4.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 46, stk. 4, vil udgang ikke kunne finde sted, hvis den dømte inden for de seneste 3 måneder er ikendt disciplinærstraf for overtrædelse af § 36, stk. 4, eller regler fastsat i medfør heraf. Dog vil der undtagelsesvist kunne gives tilladelse til udgang, hvis helt særlige omstændigheder taler derfor.

Den foreslåede bestemmelse vil betyde, at en indsat, der ikendes disciplinærstraf for overtrædelse af forbuddet mod mobiltelefoner i kriminalforsorgens institutioner, vil blive afskåret fra at få udgang i en periode på 3 måneder, uanset om forholdet konkret giver anledning til at antage, at den indsatte vil misbruge en udgangstilladelse, og uanset om overtrædelsen udgør et strafbart forhold eller alene kan medføre disciplinærstraf.

Det betyder, at der under de angivne betingelser ikke vil kunne træffes afgørelse om at tillade udgang, og at en tidligere truffet afgørelse om udgang ikke vil kunne effektueres.

Den foreslåedes bestemmelse giver dog mulighed for at tillade udgang, inden de 3 måneder er udløbet, hvis helt særlige omstændigheder taler derfor.

Det gælder navnlig i tilfælde, hvor der er spørgsmål om udgang til et særligt formål som nævnt i udgangsbekendtgørelsens § 31, stk. 1, men kan efter omstændighederne også være relevant i andre tilfælde, hvor en udgangskarantæne vil være særligt indgribende for den indsatte.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.1-2.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Den foreslåede bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 52, 4. pkt., indebærer, at undersøgelse af besøgende vil kunne ske ved anvendelse af kropsscannere i overensstemmelse med reglerne i et nyt kapitel 10 a i straffuldbyrdelsesloven.

Der henvises til pkt. 2.1.1.3, 2.1.2 og 2.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6.

Til nr. 3

Den foreslåede bestemmelse i straffuldbyrdelseslovens § 60, stk. 2, indebærer, at undersøgelse af indsatte vil kunne ske ved anvendelse af kropsscannere i overensstemmelse med reglerne i et nyt kapitel 10 a i straffuldbyrdelsesloven.

Der henvises til pkt. 2.1.1.2, 2.1.2 og 2.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6.

Til nr. 4-5

Der er tale om konsekvensrettelser som følge af indsættelsen af et nyt stk. 2 i straffuldbyrdelseslovens § 60.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

Til nr. 6

Det foreslås, at der i straffuldbyrdelsesloven indsættes et nyt kapitel 10 a om anvendelse af kropsscannere i kriminalforsorgens institutioner.

De gældende regler i straffuldbyrdelseslovens §§ 52 og 60 giver kun begrænset mulighed for at anvende kropsscannere ved undersøgelse af indsatte eller besøgende i kriminalforsorgens institutioner.

Med den foreslåede bestemmelse i § 66 a, stk. 1, skabes der mulighed for at anvende kropsscannere i forbindelse med undersøgelse af indsatte, besøgende og andre, der søger adgang til kriminalforsorgens institutioner.

Med kropsscannere sigtes til apparater, der kan undersøge personer visuelt ved gennemstråling af den undersøgte tøj og krop med henblik på at afsløre eventuelle skjulte genstande.

Med den foreslåede bestemmelse i § 66 a, stk. 2, bemyndiges justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om anvendelse af kropsscannere, herunder om udbredelsen af en sådan ordning, kontrollens omfang, udstyrets art og behandlingen af de indsamlede oplysninger. Bestemmelsen vil give justitsministeren mulighed for at bestemme, i hvilken udstrækning ordningen med kropsscannere skal udbredes til kriminalforsorgens forskellige institutioner, og for at træffe bestemmelse om eventuelle udvidelser eller begrænsninger af ordningen over tid. Justitsministeren vil endvidere få mulighed for at fastsætte konkrete regler om kontrollens omfang og det benyttede udstyr under hensyn til, hvad der er nødvendigt af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde, og hvad der er sundhedsmæssigt forsvarligt, ligesom justitsministeren vil få mulighed for at fastsætte nærmere regler om behandlingen af de indsamlede oplysninger, herunder i relation til registrering og opbevaring.

Endvidere indebærer den foreslåede bestemmelse i § 66 a, stk. 3, at justitsministeren bemyndiges til at

fastsætte regler om, at kontrol ved anvendelse af kropsscannere alene skal omfatte en nærmere afgrænset personkreds, og til at fastsætte regler om, i hvilken udstrækning kontrollen skal omfatte personer, som søger adgang til kriminalforsorgens institutioner i medfør af deres erhverv. Denne bestemmelse har navnlig til formål at give justitsministeren mulighed for at begrænse ordningens anvendelsesområde af sundhedsmæssige årsager, f.eks. i forhold til gravide og børn eller i forhold til personer, som over en længere periode dagligt passerer ud og ind af de relevante institutioner. Bestemmelsen vil endvidere give justitsministeren mulighed for at begrænse ordningens anvendelse i forhold til personer, der søger adgang i forbindelse med deres erhverv, herunder kriminalforsorgens personale, forsvarsadvokater og andre, som har deres sædvanlige gang i institutionerne.

Det forudsættes, at adgangen til at anvende kropsscannere til at begynde med vil skulle benyttes til at iværksætte en forsøgsordning med styrket kontrol i visse af kriminalforsorgens institutioner.

Der henvises til pkt. 2.1.1.2, 2.1.1.3, 2.1.2 og 2.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Efter den gældende bestemmelse i straffuldbyrdslovens § 67 *kan* kriminalforsorgsområdet ikende en indsat en disciplinærstraf i de tilfælde, der fremgår af bestemmelsens nr. 1-8.

Med forslaget ændres bestemmelsen i § 67, således at en indsat »skal« ikendes disciplinærstraf af kriminalforsorgsområdet i de i nr. 1-8 nævnte tilfælde.

Efter den foreslåede ordning vil det således ikke længere være muligt for kriminalforsorgsområdet at undlade at ikende en form for disciplinærstraf, hvis det må lægges til grund, at den indsatte har gjort sig skyldig i et af de nævnte forhold.

Der ændres ikke på den bevismæssige vurdering eller de proceduremæssige rettigheder, som tilkommer den indsatte.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Det følger af straffelovens § 124, stk. 4, 1. og 2. pkt., at den, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt eller fængslet uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. På samme måde straffes besøgende og andre udefrakommende, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel.

Det følger endvidere af straffelovens § 124, stk. 6, at bestemmelsen i stk. 4., 1. pkt., også gælder i forhold til personer i forvaring.

Det foreslås, at § 124, stk. 4, *1. pkt.*, nyaffattes, og at gruppen af personer anbragt i forvaring i den forbindelse flyttes fra stk. 6 til stk. 4, 1. pkt., således at alle persongrupper omfattet af bestemmelsen fremover fremgår af ordlyden af § 124, stk. 4, 1. pkt.

Der tilsigtes i øvrigt ingen ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde.

Bestemmelsen i § 124, stk. 4, 1. pkt., medfører, at det er strafbart for anholdte, fængslede og forvaringsanbragte personer uretmæssigt at besidde en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel.

Efter bestemmelsen er en fængslet en person, der afsoner fængsels- eller forvandlingsstraf for bøde eller er varetægtsfængslet. Den foreslåede bestemmelse omfatter endvidere udlændinge, som er varetægtsfængslet eller i øvrigt frihedsberøvet efter de særlige regler i udlændingeloven, herunder i Udlændingecenter Ellebæk og Institution Vridsløselille. Bestemmelsen omfatter også anholdte personer, der er frihedsberøvede i arresthuse eller lukkede fængsler, samt personer, der i medfør af straffelovens § 70 er anbragt i forvaring i et arresthus eller lukket fængsel. Det følger af bestemmelsens 3. pkt., at en arrestant i såkaldt varetægtssurrogat også er omfattet af bestemmelsen.

Bestemmelsen omfatter ikke tvangsanbragte personer. Uden for bestemmelsen falder således f.eks. personer, der i medfør af straffelovens §§ 68 og 69 er dømt til anbringelse i hospital for sindslidende eller i institution for personer med vidtgående psykiske handicap.

Efter bestemmelsen er det kommunikationsudstyr, som ikke må besiddes (medmindre besiddelsen er retmæssig), mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr. Dette udstyr omfatter alt elektronisk udstyr, der sætter – eller sammen med andre enheder vil kunne sætte – vedkommende i stand til at kommunikere med andre i lyd, tale eller på skrift.

Det vil f.eks. være tilfældet, når der er tale om besiddelse af mobiltelefoner, satellittelefoner, walkie talkie-enheder, (håndholdte) computere og personsøgere. Omfattet er også f.eks. trådløse telefoner og trådløse hovedtelefonsæt (såkaldte headset), der sætter besidderen i stand til at kommunikere via en enhed, der er tændt i det omgivende område, ligesom visse tv-spil (såkaldte spillekonsoller) også vil kunne være omfattet.

Besiddelse af tilbehør eller enkelte dele af kommunikationsudstyret, herunder f.eks. et batteri til en mobiltelefon, en enhed, der kan oplade et sådant batteri, eller et sim-kort, der etablerer forbindelsen fra en mobiltelefon, kan straffes som forsøg, hvis det er muligt at bevise, at der foreligger forsæt til at fuldbyrde en overtrædelse af den foreslåede bestemmelse.

Det foreslås fortsat, at strafferammen fastsættes til bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Med forslaget lægges der imidlertid op til, at der skal ske en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet for en ikke-indsat, der indsmugler eller forsøger at indsmugle ulovligt kommunikationsudstyr til en indsat, således at der kan straffes for (forsøg på) medvirken til uretmæssig besiddelse. Det forudsættes i den forbindelse, at en ikke-indsat i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med en ubetinget frihedsstraf på fængsel i 7 dage, således at straffen svarer til udgangspunktet for en indsats uretmæssige besiddelse af en mobiltelefon mv.

Strafudmålingen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil derfor kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det vil fortsat på sædvanlig vis skulle indgå ved straffens fastsættelse, hvis gerningsmanden ikke var fyldt 18 år på gerningstidspunktet, jf. nærmere straffelovens § 82, nr. 1.

Der tilsigtes således ingen ændring i de forhold, der i almindelighed anses som skærpende eller formildende omstændigheder.

Der er i øvrigt ikke tilsigtet ændringer i forhold til strafudmålingsniveauet for overtrædelse af straffelovens § 124, stk. 4, 1. pkt., herunder for en indsats overtrædelse af bestemmelsen, jf. herom ovenfor i pkt. 2.4.1.7 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås herudover at § 124, stk. 4, 2. *pkt.*, nyaffattes, således at bestemmelsen fremover omfatter både besøgende og andre personer, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel.

Dette indebærer, at alle ikke-indsatte, der opholder sig i arresthuse og lukkede fængsler, vil kunne straffes for uretmæssigt at medtage mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr. Ansatte i kriminalforsorgen, der opholder sig i arresthuse og lukkede fængsler som led i tjenesten – som f.eks. fængselsbetjente, fængselspræster og institutionsledere samt kontorphersonale, socialrådgivere, værkstedsledere mv. – vil efter forslaget således fremover være omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde.

Besøgende og andre personer kan endvidere være personer, der – som f.eks. pårørende og forsvarere – opholder sig i institutionen for at besøge indsatte eller blive vist rundt på institutionens område, og andre personer – som f.eks. narkotika-behandlerpersonale, præster, praktikanter, vagtlæger og honorarlønnede personundersøgere – der opholder sig i institutionen i forbindelse med deres arbejde, uden at de er ansatte i kriminalforsorgen.

Bestemmelsen indebærer som nævnt, at det er strafbart for besøgende og andre personer uretmæssigt at medtage en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel. Det er i den forbindelse fortsat forudsat, at kriminalforsorgen fastsætter administrative regler om, i hvilket omfang blandt andet ansatte, forsvarere og andre besøgende samt eksterne håndværkere retmæssigt kan medtage f.eks. mobiltelefoner i de nævnte institutioner.

Der er ikke i øvrigt med forslaget tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens anvendelsesområde.

Der tilsigtes heller ingen ændring i strafudmålingsniveauet. Medtager en besøgende, ansat mv. uretmæssigt en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel under omstændigheder, hvor der ikke kan føres bevis for, at den pågældende har forsøgt at indsmugle kommunikationsudstyret til en indsat, og hvor straf derfor pålægges efter stk. 4, 2. *pkt.*, bør overtrædelsen således fortsat i førstegangstilfælde normalt kunne afgøres med bøde.

Strafudmålingen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil derfor kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det forudsættes fortsat, at en ikendt disciplinærstraf eller disciplinærreaktion heller ikke fremover indebærer en fravigelse af det forudsatte straffniveau i nedadgående retning.

Der henvises i øvrigt til *pkt.* 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af straffelovens § 124, stk. 6, at bestemmelsen i stk. 4., 1. *pkt.*, også gælder i forhold til personer i forvaring.

Det foreslås, at bestemmelsen ophæves.

Gruppen af personer anbragt i forvaring flyttes herefter fra stk. 6 til stk. 4, 1. *pkt.*, således at alle persongrupper omfattet af bestemmelsen fremover fremgår af ordlyden af § 124, stk. 4, 1. *pkt.* Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets nr. 1.

Der tilsigtes ingen ændringer i bestemmelsens anvendelsesområde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Det fremgår af retsplejelovens § 775, stk. 1, at varetægtsarrestanter kan ikendes disciplinærstraf i form af strafcelle i indtil 2 uger eller inddragelse af arbejdspenge. De nævnte disciplinærstraffe kan anvendes i forening.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres, således at varetægtsarrestanter kan ikendes disciplinærstraf i form af strafcelle i indtil 4 uger.

Med forslaget bringes den maksimale varighed af en disciplinærstraf i form af strafcelle for en varetægtsarrestant i overensstemmelse med den maksimale varighed af en disciplinærstraf i form af strafcelle for en domfældt efter straffuldbyrdelseslovens § 70, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. august 2016.

Til § 5

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale anvendelsesområde.

Efter bestemmelsens stk. 1 gælder loven ikke for Færøerne og Grønland.

Det følger dog af bestemmelsens stk. 2, at lovens § 1 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1242 af 11. november 2015, som ændret ved lov nr. 169 af 27. februar 2016, foretages følgende ændringer:

§ 46. ---

Stk. 2-3. ---

§ 52. Kriminalforsorgsområdet kan bestemme, at de besøgende skal indhente forudgående tilladelse til at besøge den indsatte. Det kan gøres til et vilkår for en besøgstilladelse, at den besøgende lader sig undersøge. Undersøgelsen kan bestå i visitation af det tøj, som den besøgende er iført ved fremmødet, og nærmere undersøgelse af den besøgendes yderbeklædning og medbragte effekter.

§ 60. ---

Stk. 2-5. ---

Stk. 6. En undersøgelse som nævnt i stk. 2 må kun foretages under medvirken af en læge. Lægen tager stilling til, om indgrebs gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den indsatte tilstand er lægeligt forsvarligt.

Stk. 7-9. ---

§ 60 a. ---

Stk. 2. § 60, stk. 4 og 5, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. ---

1. I § 46 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Udgang kan ikke finde sted, hvis den dømte inden for de seneste 3 måneder er ikendt disciplinærstraf for overtrædelse af § 36, stk. 4, eller regler fastsat i medfør heraf. Dog kan der undtagelsesvist gives tilladelse til udgang, hvis helt særlige omstændigheder taler derfor.«

2. I § 52 indsættes som *4. pkt.*:

»Undersøgelse af den besøgende kan ligeledes finde sted efter reglerne i kapitel 10 a.«

3. I § 60 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Undersøgelse af den indsatte kan ligeledes finde sted efter reglerne i kapitel 10 a.«

Stk. 2-9 bliver herefter stk. 3-10.

4. I § 60, *stk. 6*, der bliver *stk. 7*, ændres »stk. 2« til: »stk. 3«.

5. I § 60 a, *stk. 2*, ændres »§ 60, stk. 4 og 5,« til: »§ 60, stk. 5 og 6,«.

6. Efter kapitel 10 indsættes:

»Kapitel 10 a

Anvendelse af kropsscannere i kriminalforsorgens institutioner

§ 66 a. Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgsområdet kan i de situationer, der er omfattet af § 60, stk. 1, anvende kropsscanner ved undersøgelse af en indsat. Kropsscanner kan ligeledes anvendes ved undersøgelse af andre, der søger adgang til kriminalforsorgens institutioner.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om anvendelse af kropsscannere, herunder om udbredelsen af ordningen, kontrollens omfang, udstyrets art og behandlingen af de indsamlede oplysninger.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at kontrol ved anvendelse af kropsscannere skal omfatte en nærmere afgrænset personkreds. Der kan i den forbindelse fastsættes regler om, i hvilken udstrækning kontrollen skal omfatte personer, som søger adgang til kriminalforsorgens institutioner i medfør af deres erhverv.«

§ 67. En indsat kan af kriminalforsorgsområdet ikendes disciplinærstraf 1-8) ---

7. I § 67 ændres »En indsat kan« til: »En indsat skal«.

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 873 af 9. juli 2015, som ændret ved lov nr. 1880 af 29. december 2015 og lov nr. 170 af 27. februar 2016, foretages følgende ændringer:

§ 124. ---

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Den, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt eller fængslet uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. På samme måde straffes besøgende og andre udefrakommende, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel. Tilsvarende straffes en vare-tægtsarrestant, der som frihedsberøvet i institution m.v. uden for kriminalforsorgen uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr.

Stk. 5. ---

Stk. 6. Bestemmelsen i stk. 4, 1. pkt., gælder også i forhold til personer i forvaring.

1. § 124, stk. 4, 1. og 2. pkt., affattes således:

»Den, der i et arresthus eller lukket fængsel som anholdt, fængslet eller forvaringsanbragt uretmæssigt besidder en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. På samme måde straffes besøgende og andre personer, som uretmæssigt medtager en mobiltelefon eller lignende kommunikationsudstyr i et arresthus eller lukket fængsel.«

2. § 124, stk. 6, ophæves.

§ 3

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1255 af 16. november 2015, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 263 af 16. marts 2016, foretages følgende ændring:

§ 775. Der kan ikendes varetægtsarrestanter disciplinærstraf i form af strafcelle i indtil 2 uger eller inddragelse af arbejdspenge. De nævnte disciplinærstraffe kan anvendes i forening.

1. I § 775, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »2 uger« til: »4 uger«.

§ 4

Loven træder i kraft den 1. august 2016.

§ 5

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog *stk. 2*.

Stk. 2. Lovens § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.